

**Чжан Хао**

*аспірант,*

*Харківська державна академія культури,*

*м. Харків, Україна*

## **ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ДОКУМЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ УСТАНОВ КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ**

*Проведено аналіз становлення проектної діяльності документно-інформаційних установ Китаю. Відзначено важливість «Проекту 211» і «Проекту 985», реалізація яких сприяла створенню Китайської академічної бібліотечно-інформаційної системи (CALIS).*

**Ключові слова:** *проектна діяльність, документно-інформаційна установа, бібліотека, Китай*

Налагодження і проведення наукового і культурного діалогу між Китайською Народною Республікою і Україною надає можливості обміну досвідом створення і розвитку системи документної комунікації, аналізу інноваційних напрямів діяльності, обрання шляхів адаптації документно-інформаційних установ, серед яких провідне місце посідають бібліотеки, до мінливого цифрового середовища. Технології програмно-цільового управління як управління, зорієнтованого на досягнення конкретного кінцевого результату у вирішенні певної проблеми в зазначені строки, активно використовують інформаційні установи університетів і коледжів, які входять до мережі академічних бібліотек.

Так, на цей час в Китаї налічується 2529 університетів і коледжів, серед яких найпотужнішими вважаються університети «Проект 211» і «Проект 985». Разом із науковими бібліотеками цих університетів і Китайської академії наук, у Китаї функціонують близько 3000 академічних бібліотек, діяльність яких організована з огляду на обрання оптимальних етапів, порядку і механізмів управління процесом послідовного досягнення мети –

створення комфортного інформаційного середовища для задоволення інформаційних потреб в інформації та знаннях.

«Проект 985» (кит. 985 工程) - це проект з розвитку системи вищої освіти в Китаї, запропонований колишнім президентом КНР Цзян Цземінем на святкуванні 100-ї річниці Пекінського університету 4 травня 1998р. Основна мета проекту вивести на світовий рівень кілька провідних університетів Китаю при співпраці з місцевими урядами. На першому етапі держава обрала дев'ять провідних університетів, які отримали кошти на розвиток на три роки. Цей список пізніше був розширений.

«Проект 211», який було реалізовано під керівництвом Міністерства освіти КНР, охопив близько 100 найбільш важливих вузів, що готують елітних фахівців для реалізації національних проектів розвитку в економічній і соціальній сферах. На старті (середина 1990-х рр.) 30 провідних університетів Китаю майже не відповідали міжнародним стандартам наукових досліджень і підготовки фахівців. Включення університету в список означало відповідність міжнародним вимогам, кадровому забезпеченню, технічним стандартам. Нині в проекті беруть участь близько 112 університетів КНР, що становить майже 6% загальної їх кількості. На вищі, які беруть участь в проекті, припадає 4/5 докторів, 2/3 аспірантів, 1/2 іноземних студентів, 1/3 бакалаврів. Крім того, вони готують студентів по 85% всіх спеціальностей, контролюють 96% лабораторій, на них припадає 70% бюджетних асигнувань. На першому етапі програми (з 1996р. по 2000 р.) для її реалізації держава виділила близько 2,2 млрд. дол.

У межах проекту 211 започатковано створення Китайської академічної бібліотечно-інформаційної системи (CALIS), яка є загальнонаціональним консорціумом з розподілу інформаційних ресурсів до академічних бібліотек. CALIS має на меті інтеграцію наукових бібліотечних ресурсів і послуг академічних бібліотек і націлений на створення цифрових бібліотек для системи вищої освіти, сприяння розвитку системи наукових комунікацій між фахівцями. Ця система є прикладом найуспішніших мереж такого роду і може

служувати моделлю майбутніх консорціумів документно-інформаційних установ.

Проект створення Китайської академічної бібліотечно-інформаційної системи базується на принципах наскрізного планування об'єктів управління, орієнтації на кінцеву мету і безперервності. Важливо зазначити, що Китай приділяє особливу увагу формам організації праці, орієнтованим на командну роботу. Такий підхід має дві мети: з одного боку, кваліфікованим фахівцям пропонуються більш цікаві робочі структури, в яких вони можуть продемонструвати свої виробничі компетенції, а з іншого – перенос відповідальності у сферу емпіричних практик для підвищення якості і мобільності. Передумовами виникнення цього проекту, який затверджений Державною Радою і очолюється Міністерством освіти, є пошук можливостей для технологічних іновацій в документно-інформаційній сфері діяльності, посилений попит фахівців на інформацію, а також висока вартість наукових інформаційних джерел, якими максимально повно мають комплектуватися бібліотечні установи. Як засіб подолання цих протиріч і з метою ефективного використання державних коштів у листопаді 1998 р. колишня Національна комісія з планування розвитку офіційно затвердила проект CALIS і відповідальним за його ефективне впровадження призначила Пекінський університет. Уже в липні 2001 р. було завершено перший підготовчий етап, результатом якого стало створення мережі служб обміну інформацією на основі спільного використання друкованих матеріалів. Цю мережу складали чотири національних сервісних центри і сім регіональних. Бібліотеки отримали безкоштовний доступ до послуг, що надаються CALIS, на основі підписаних угод.

Другий етап реалізації проекту CALIS розпочався у вересні 2002 р. і передбачав створення цифрових колекцій служби. Оновленим завданням було оцифровка одного мільйона книг китайською й англійською мовами і створення цифрового середовища, на базі якого надаватимуться як послуги з придбання

літератури, так і довідкові консультації, проводитимуться наукові дослідження, індивідуальне обслуговування. Цей етап завершився в серпні 2006 р.

Головна мета третього етапу проекту CALIS - формування потужної державної інформаційної платформи сприяння вищій освіті шляхом її модернізації на основі застосування новітніх інформаційних технологій. Проект охоплював кілька місій, серед яких: активізація розробки повнотекстових БД власної генерації китайських і англійських наукових джерел; імпорт БД; архівування наукових ресурсів шляхом створення цифрових архівів. Ці завдання були успішно реалізовані до 2012 року з використанням високотехнологічних прикладних систем, таких як EDU, EDE, які були розроблені в рамках реалізації проекту.

Таким чином, модернізація магістралей, яка була здійснена у восьми регіонах, дозволила створити великомасштабну освітню інформаційну систему Китаю, на базі якої фахівцям документно-інформаційної сфери вдалося на практиці впровадити ідею створення цифрових активів наукового контенту, універсального інформаційного сервісу, створити потужні інформаційні служби в університетах і коледжах різних рівнів в національному масштабі.

**Чжан Хао**

**Проектная деятельность документно-информационных организаций Китайской Народной Республики**

*Осуществлен анализ становления проектной деятельности документно-информационных учреждений Китая. Отмечена важность «Проекта 211» и «Проекта 985», реализация которых способствовала созданию Китайской академической библиотечно-информационной системы (CALIS).*

**Ключевые слова:** проектная деятельность, документно-информационное учреждение, библиотека, Китай.

**Zhang Hao**

**Project activity of documental and information organizations of the People's Republic of China**

*The analysis of the formation of the project activity of the documentary and information institutions of China was carried out. The importance of "Project 211" and "Project 985" was noted, which implementation contributed to the creation of the Chinese Academic Library Information System (CALIS).*

**Keywords:** project activity, document and information institution, library, China.